

Meidän metsämme -kansalaisliikkeen lausunto luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/21836/2021

27.1.2023

2. Strategian lähtökohdat

2. Strategian lähtökohdat

Strategia laaditaan, koska emme ole pysäyttäneet luontokatoa. Päinvastoin, luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja heikentäminen ovat jatkuneet ja yhä jatkuvat. Positiivisia toimia suunnan kääntämiseksi on, mutta ne ovat toistaiseksi olleet mittaluokaltaan täysin riittämättömiä eivätkä kaksi edellistä strategiaa luontokadon pysäyttämiseksi toimineet (v. 2010 ja v. 2020). Esimerkiksi rahoitus on ollut riittämätöntä. On myös kestävämpää, että haitallisiksi tunnistetut ja tiedetyt toimet ovat saaneet jatkua ja niitä jopa edelleen esimerkiksi Suomen valtion toimesta tuetaan.

Nyt on aika toimia määrätietoisesti ja aidosti. On aika pysäyttää luontokato, eikä vain sen kiihtyminen. Suomen kansallisen strategian ja toimintaohjelmien tulee olla vähintään linjassa EU:n biodiversiteettistrategian ja YK:n osapuolikokouksen tulosten kanssa. On välttämätöntä toteuttaa mittavia toimenpiteitä läpileikkaavasti kaikkialla suomalaisessa yhteiskunnassa, jotta luontokadon torjuminen ja luonnon kantokyvyn sisäpuolella toimiminen saadaan rakennettua sisään kaikkeen toimintaamme. Olemme tästä vielä hyvin kaukana ja siksi nyt sovittavien toimien on oltava alusta alkaen riittävän vaikuttavia ja toimeen on ryhdyttävä nopeasti. Strategia on tärkeä, mutta toimeenpano ratkaisee.

3. Strategian tavoitteet

3.1 ja 3.2 Pää tavoite ja tarkemmat tavoitteet

Pohdimme, miksi strategialuonnoksessa on käytetty tavoitteiden osalta monessa kohtaa vuotta 2035, vaikka esimerkiksi EU:n biodiversiteettistrategiassa tavoitevuosi on vuosi 2030. Kansallisen strategiamme on tärkeää olla vähintään EU:n bd-strategian mukainen.

Pohdimme myös, miksi strategialuonnoksessa kerrotaan, että *viimeistään strategiakauden lopussa (2035) Suomi on luontoposiitivinen. Luonnon monimuotoisuuteen vaikuttavat toimet ovat kokonaisvaikutukseltaan myönteisiä niin, että luonnon monimuotoisuuden tila on vähintään samalla tasolla kuin 2020.* Luontopaneelin mukaan luontoposiitivisuus tarkoittaa, että luonnon tilan tulee vuoteen 2035 mennessä olla parempi kuin se oli vuonna 2020, ja jatkuvasti paraneva siitä eteenpäin, kunnes valtaosa Suomen uhanalaisista lajeista on saatu palautumaan elinvoimaisiksi. (Luontopaneeli s. 5:

<https://luontopaneeli.fi/wp-content/uploads/2022/06/luontopaneelin-julkaisu-2-2022-kohti-lu>

[ontoviisasta-suomea.pdf](#)

Tavoitteiden vaativuutta, korostetaan. Nostettakoon kuitenkin vahvemmin esiin luontokadon pysäyttämisen (ei vain sen kiihtymisen pysäyttämisen) ja luonnon elpymisen välttämättömyys – on kysymys elämää ylläpitävien järjestelmien toimivuuden varmistamisesta. Tämä on tärkeää viestiä johdonmukaisesti kaikille toimijoille ja kaikille kansalaisille kautta yhteiskunnan. Onko niin, että aiemmin tavoitteisiin ei ole päästy, koska riittävän syvä ymmärrys asian elintärkeudesta puuttuu / on puuttunut ja sitä myöten riittävät sitoutuminen, rahoitus, määrälliset ja laadulliset tavoitteet, toimien koordinaatio ja ohjauskeinot, seuranta ja valvonta?

Strategia on tärkeä, mutta toimeenpano ratkaisee. Riittävät resurssit tulee taata käyttöön toimeenpanon alusta alkaen. Strategian mukaiset toimenpiteet tulee saattaa liikkeelle välittömästi.

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

Suomen valtion vielä suojelemattomien vanhojen, luonnontilaisten ja muuten arvokkaiden metsien suojelu tarvitaan kirjatuksi tähän strategiaan ja niiden suojelu on tärkeää toteuttaa välittömästi. Näitä kohteita on esim. Luonnonmetsätyöryhmä kartoittanut ja raportoinut. Näitä luonnonmetsiä, luonnontilaistuvia, vanhoja metsiä sekä yhtenäisiä metsiä ei tule antaa pirstoa ja heikentää avohakkuilla, kuten nyt edelleen tapahtuu. Kierre tulee katkaista ja antaa metsien palautua luonnontilaan.

Kuten strategiassa todetaankin, erityinen tarve metsien suojelupinta-alan kasvattamiselle on Etelä- ja Keski-Suomessa. (Valtion metsien sijainti kuvassa:

<https://www.metsa.fi/maat-ja-vedet/pinta-alat/>)

Suojelussa on lisäksi tärkeää alueellisuus ja se, että metsämaasta suojellaan runsaspuustoista ns. hyvätuottoista maata (ei siis jouto- tai kitumaata, joka usein suojelupuheissa ja -prosentteissa on mukana) tiukasti 10%. Alueellisuus/maakunnallisuus on merkitsevää, koska lajisto on niissä erilaista ja monimuotoisuuspotentialiaali suurta etelässä. Myös reiluus kansalaisen näkökulmasta toteutuu näin. Me kaikki tarvitsemme ympärillemme monimuotoista luontoa esimerkiksi terveyden ja hyvinvoinnin tukemiseksi.

(Maakunnallinen suojelutarve: ks. Luontopaneelin "metsäluonnon turvaava suojelun kohdentaminen Suomessa" s. 36-37 suojeluprosentit ja suojeltavien puustojen ikäraajat sekä s. 40 tarvittava metsämaan suojelutarve maakunnittain.

<https://luontopaneeli.fi/wp-content/uploads/2021/11/suomen-luontopaneelin-julkaisu-4-2021-metsaluonnon-turvaava-suojelun-kohdentaminen.pdf>

<https://www.luke.fi/fi/tilastot/metsien-suojelu/metsien-suojelu-112022> 13 % suojelu sis. kitumaat).

Suojelussa tarvitaan isoja pinta-aloja ja alueiden kytkeytyneisyyttä ts. riittävän laajoja yhtenäisiä alueita lajiston ja populaatioiden turvaksi (pistesuojelu ei ole riittävää). Alueiden ympärille tulee rauhoittaa suojavyöhykkeitä. Sukupuuttovelka tulee pysäyttää.

Suojeluun ja ennallistamiseen tarvitaan alusta alkaen riittävä rahoitus. Muuten luontokadon pysäyttäminen ei onnistu. Luontopaneeli on ehdottanut 0,5–1 prosenttia BKT:n pitkäaikaisesta tasosta luonnon tilaa parantaviin ennallistamis- ja suojelutoimiin.

Metsätalouden tukipolitiikkaan tarvitaan muutoksia: avohakkuuisiin perustuvaa puuntuotantoa edistämistä ei tule tukea vaan on erittäin tärkeä siirtyä edistämään jatkuvaa kasvatusta ja luonnonmukaisempaa toimintaa (close to nature/, closer to nature).

Linnut ovat luonnontilan indikaattoreita ja niille tarvitaan riittävästi monipuolista suojeluympäristöä ja pesimärauha. Suomen lintujen uhanalaisuus on arvioitu kuusi kertaa, viimeksi vuonna 2019. Punaisen listan lintulajien lukumäärä on ollut joka kerta edellistä suurempi. Tällä hetkellä peräti joka toinen Suomessa pesivä lintulaji on punaisella listalla. Seuratun ja kootun tiedon on vaikutettava, muuttuttava teoksi ja päätöksiksi jotta luontomme saadaan elpymään.

(<https://tiedostot.birdlife.fi/julkaisut/linnuston-tila-suomessa-verkkoversio.pdf>)

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Strategialuonnoksessa tuodaan esille ongelmien juurisyitä, mikä on hyvä. Juurisyyt tulee tunnustaa ja saattaa näkyviksi myös kaikissa muissa kansallisissa ja alueellisissa strategioissa ja niiden toimeenpanossa. Esimerkiksi kansallinen metsästrategia ei toteuta luontokadon torjumista lainkaan riittävällä tavalla. Erittäin huolestuttavaa on myös se, että Suomi on myös pyrkinyt heikentämään EU:n luonnon monimuotoisuuden pelastamiseen ja ilmastokriisin torjumiseen tähtäävää metsäpolitiikkaa.

Strategiaan tarvitaan vahva vaade luonnonvarojen kulutuksen määrätietoisesta saattamisesta luonnon kantokyvyn mukaiseksi. Suomalaisten kulutus on edelleen maailman korkeimpia. Jos kaikki ihmiset kuluttaisivat kuten suomalaiset, tarvittaisiin yhden maapallon sijasta neljän maapallon luonnonvarat. Emme voi tällaisen ylikulutuksen jatkamista oikeuttaa millään tavalla ja ilman ylikulutuksen leikkaamista luontokadon pysäyttäminen käy mahdottomaksi niin kotimaassa kuin globaalisti.

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

3.7 Suomi maailmalla

Muut huomiot

Strategialuonnoksessa tuodaan esille ongelmien juurisyitä, mikä on hyvä. Juurisyyt tulee tunnustaa ja saattaa näkyviksi myös kaikissa muissa kansallisissa ja alueellisissa strategioissa ja niiden toimeenpanoissa. Esimerkiksi kansallisen metsästrategian ei voida nähdä toteuttavan luontokadon torjumista. Erittäin huolestuttavaa on myös se, että Suomi on pyrkinyt heikentämään EU:n luonnon monimuotoisuuden pelastamiseen ja ilmastokriisin torjumiseen tähtäävää metsäpolitiikkaa.

Strategiaan tarvitaan vahva vaade luonnonvarojen kulutuksen määrätietoista saattamisesta luonnon kantokyvyn mukaiseksi. Suomalaisten kulutus on edelleen maailman korkeimpia. Jos kaikki ihmiset kuluttaisivat kuten suomalaiset, tarvittaisiin yhden maapallon sijasta neljän maapallon luonnonvarat. Emme voi tällaisen ylikulutuksen jatkamista oikeuttaa millään tavalla ja ilman ylikulutuksen leikkaamista emme luontokatoa pysty pysäyttämään.

Korostamme strategian tärkeyttä ja sen toteuttamisen kiireellisyyttä. Tarvitsemme kipeästi systeemitason muutosta. Systeemitason muutoksen täytyy ulottua myös talousjärjestelmään. Jatkuva kasvu rajallisella maapallolla ei ole mahdollinen.

Luontohaitan aiheuttamista tulee ensisijaisesti välttää kokonaan. Aiheuttaja maksaa -periaate tulee ottaa laajasti käyttöön. Luonnon monimuotoisuudelle ja ilmastolle haitalliset julkiset tuet tulee ohjata luontoposiitivisuuden ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen. Lisäksi EU-rahastojen ja -ohjelmien tarjoamien resurssien täysmääräinen käyttöönotto on tarpeen luonnon elvyttämiseksi.

Toimenpiteiden toteuttamisen varmistamisessa kannustamme lainsäädännöllisiin (esim. luontolaki) ja muihin jämakästi ohjaaviin keinoihin sekä taloudelliseen ohjaukseen. Etenkin nyt, kun aika luontokadon pysäyttämiseksi ja suunnan muuttamiseksi on käymässä vähiin, ja luontokadon pahenemisesta sekä korjaavista toimista koituvat kustannukset ajan myötä tulevat kasvamaan, on tarve vahvaan ohjaukseen selkeä ja ymmärrettävä. Vapaaehtoisten suojeleohjelmien, kuten metsien suojeleohjelmien, rahoitus tulee myös turvata yksityisten metsänomistajien käyttöön. Yksityisten metsänomistajien mahdollisuuksia mm. hiilensidonnain korvauksiin tulee lisätä.

Meidän metsämme -kansalaisliike

<https://meidanmetsamme.org>

<https://twitter.com/MMetsamme>

<https://www.instagram.com/mmetsamme>

<https://www.facebook.com/mmetsamme>